

TUNTOSARVI

Nro 14 1985

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 14
11. vuosikerta

JULKAISIJA Näkövammaisten Keskusliitto ry.

Varat tämän lehden kustannuksiin on lahjoittanut
Lions-piiri 107 N

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen
TOIMITTAJA Timo Pietilä

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90)77041/227

SISÄLLYS

Antaako rikollisille turvapaikka.....	1
Johtokunnan kuulumiset.....	2
Tervehdys Enosta.....	6
NKL:n liittokokous 85.....	8
Ajankohtaista.....	12
Ilmoitukset.....	15
Henkilökohtaista.....	16

TUNTOSARVI

3.5.1985

Antaako rikollisille turvapaikka

Suomessa pidätetyt kaksi virolaista nuorta miestä ovat hankala ongelma Ruotsin muuttoviraston virkamiehille. Pitäisikö heidän myöntää turvapaikka neuvostoliittolaisille, jotka neuvostoliiton viranomaisten mukaa olivat syyllistyneet rikoksiin jo neuvostoliitossa. Lisäksi miehet jäivät kiinni myymälävarkauksista Ruotsissa muutama kuukausi sitten ja nyt heitä syytetään Suomessa kahdesta aseellisesta ryöstöstä. Vaikka näissä Suomen ryöstöissä ei ketään loukkanut, oli tekotapa keskellä päivää keskellä vilkkainta Helsinkiä niin hämmästyttävän röyhkeä, että on täysin selvää, etteivät tällaisia rikoksia tekevät miehet ole ensi kertaa asialla.

Suomalainen tuomioistuin langetta rikoksesta rangaistuksen, se on selvä asia. Mutta nähtäväksi jää mihin maahan miehet sitten passitetaan pois Suomesta, sillä täällä heitä ei suvaita. Ruotsi ratkaisee, ottaako se neuvostoliittolaiset hoteisiinsa niin kuin nämä ovat toivoneet ja niin kuin Ruotsi on tähän asti ottanut kaikki Neuvotoliitosta paenneet. Toinen vaihtoehto on lähettää miehet Neuvotoliittoon, jossa heitä odottaa pitkä vankeustuomio siellä tekemistään rötökistä ja paosta Ruotsiin. Ruotsin viranomaiset joutuvat nyt ratkaisemaan kuka on kelvollinen tulemaan

pakolaiseksi Ruotsiin ja kuka ei. Miesten Ruotsissa tekemät rikokset eivät ole vakavia ja Suomessa tehdystä rikoksesta he ovat tuolloin jo rangaistuksen kärsineet. Ruotsin viranomaiset ratkaisevat nyt onko keran rikollinen ihminen heidän mielestään aina rikollinen.

JOHTOKUNNAN KUULUMISET

Suomen Kuurosokeat ry:n vuosikokouksessa Kuopiossa valitsema uusi johtokunta kokoontui ensimmäiseen istuntoonsa maanantaina 22.4. Johtokunta on uutuudestaan huolimatta vanhastaan tuttu, vain Marja-Leena Avila oli uutena paikalla.

Tässä kokouksessa ensimmäinen iso asia oli Tampereen palvelutalon laajennus. Asuntohallituksesta on tullut myönteinen päätös lainahakemukseen. Se on hyvä asia se. Ongelmana sen sijaan on rakennukseen aiottujen yhteisten tilojen osuus. Valtion lakipykälän mukaan vain neljännes rakennuksen koko pinta-alasta saa olla kaikille yhteiseen käyttöön tarkoitettua tilaa. Tampereen talossa näiden tilojen määrä kaikkine työtiloineen on paljon suurempi.

Toiminnanjohtaja Kaija Salekari kertoi, että asuntohallituksen kanssa käydään parhaillaan neuvotteluja, voitaisiinko valtion pykälästä poiketa Tampereen talon kohdalla. Jos asuntohallitus ei poikkeuslupaa myön-

Toiminnanjohtaja Kaija Salekari selvitti kokouksessa mm. Tampereen palvelutalon laajennushanketta.

nä, niin sitten täytyy tutkia toisia mahdollisuuksia. Kaija Salekari sanoi ehkä olevan mahdollista tehdä yhteisille tiloille kokonaan erillinen talo ja hankkia siihen rahat muualta kuin valtiolta. Silloin jos rahat löytyisivät, voitaisiin erilliseen yhteisten tilojen taloon tehdä millaiset tilat vaan, valtion pykälät eivät olisi rajoittamassa. Kaija Salekari odottaa ratkaisua asuntohallitukselta parin viikon sisällä. Itse rakennustöihin päästään käsiksi aikaisintaan lokakuun alussa.

Ensimmäisen kokouksen asioiden käsittely kesti nelisen tuntia. Tämä oli hieman tavallista vähemmän.

Toinen kokouksen pääaiheista oli kuntoutustoiminta. Savonlinnan kanssa ei vielä ole saatu aikaan kuntoutussopimusta. Yhdistys tietää tällä hetkellä kolmen kuurosokean asuvan alueella, mutta Kaija Salekari epäili, että Savonlinnan suunnalla kyllä asuu enemmänkin kuurosokeita. Savonlinnan on ehdottanut, että kuurojen työntekijä palvelisi myös kuurosokeita, muuta tähän ei yhdistys aio suostua. Kuurosokeiden on saatava oma kuntoutushenkilö, joka on perehtynyt nimenomaan kuurosokeiden asioihin.

Oulun, Helsingin ja Vaasan alueen kuntoutussopimukset päättyvät tämän vuoden lopussa, mutta sopimusten jatkamisesta neuvotellaan parhaillaan. Kaija Salekarin mukaan jatkosopimuksen saanti näyttää näillä alueilla hyvin lupaavalta.

Varapuheenjohtaja Pentti Lappalainen kertoi, että valtion seuraavaan lisämenoarvioon yritetään saada lisää rahaa kuntotustoimintaa varten. Hän lisäsi uskonsa, että kuntoutuksen taloudellinen puoli on suhteellisen hyvin järjestyksessä täksi vuodeksi.

Jyväskylän lasten keskukselle on Raha-automaattiyhdistys myöntänyt 100.000 markkaa avustusta. Lasten keskus oli tehnyt rahankäyttöaikomuksistaan ehdotuksen, joka vaikka olikin hyvä ehdotus, herätti vilkkaan keskustelun. Johtokunta totesi, että puuttuu pelisäännöt kuka päättää mitä hankitaan. Päättääkö hankinnoista laitos itse, johtokunta vai kuka? Esille nousi ajatus niin sanotun taloustoimikunnan perustamisesta. Tämä toimikunta seuraisi rahaliikennettä ja päättäisi isommista hankinnoista. Näin olisi hankinnat selvästi yhden elimen tiedossa.

Myös sosiaalilomien myöntämiseen kaivataan pelisääntöjä. Johtokunnan puitavaksi oli tullut yksi anomus, jossa toivottiin lomapaikaksi Tampereen palvelutaloa. Onko palvelutalossa tyhjiä huoneita ja jos on niin voidaanko sitä käyttää tällaiseen lyhytaikaiseen lomaan? Johtokunnan jäsenille annettiin seuraavaan kokoukseen asti aikaa miettiä asiaa.

Johtokunta määritteli nyt myös kantansa matkakorvauksien maksamiseen. Tästä lähtien tehdään niin,

että jos kuurosokean asuinpaikkakunnalta on yhdistyksen järjestämä kuljetus esimerkiksi linja-autolla leirille tai kokoukseen, niin silloin ei muulla välineellä tehtyä matkaa korvata kuin tosi pätevin perustein.

TP

Tervehdys Enosta

Kiitokset kaikille vuosikokousosanottajille.

On ollut lohdullista havaita että mahdollisuudet kuurosokeana elämiseen ovat parantuneet.

Tarve tavata muita ihmisiä ja vaihtaa ajatuksia on meillä kaikilla jo syntymästä suotu. Vammaisuus ei sitä vähennä.

Olemalla mukana yhdistystoiminnassa autamme itseämme. Suurena joukkona meidät huomataan. Tieto ja tottuminen meihin poistaa ennakkoluuloja ja pelkoja. Käytännön asioita on sitten helpompi hoitaa.

Tarvitsemme toimintaan mukaan uusia kuulevia ja näkeviä ihmisiä. Tuokaa yhdistykseen mukanaan niitä jotka ovat kiinnostuneita meistä. Tutustuttuamme toinen toisiimme saamme johtokuntaankin tarvittaessa lisää ihmisiä. Ettei Pentin tarvitse ihmetellä toisten kun ei ole enempää ehdokkaita.

Vieraitahan emme voi johtokuntaan ja luottamuspaikoille valita. Yhdistys on pieni ja suurista asioista kysymys.

Käytämme yhteiskunnalta saatuja varoja. Jäsenmäärän kasvaessa, toiminnan kasvaessa, velvollisuudet ja lait asettavat suuria vaatimuksia varojen käytölle. Taloudellisten asioiden tuntemus tulee tärkeäksi yhtenä osana johdon toimenkuvaa. Voi olla että tarvitsemme tähän oman henkilön joskus. Käsittääkseni Pentin tarkoitus oli synnyttää keskustelu tästä asiasta Kaijan valinnan yhteydessä. Koska asiat menivät kuten menivät jäi tämä tarkoitus kaiken muun varjoon.

Keskustelulle, arvostelulle on oltava sijaa. Vain kuuntelemalla poikkeaviakin ajatuksia saamme arvokkaita viitteitä toiminnan kehittämiseksi. Olisi pystyttävä näkemään asiat asioina ja jätettävä henkilökohtaiset tunteet pois. Jokainen meistä erehtyy joskus, ja se on hyvä. Henkinen kasvu alkaa. Johtokuntaan valittiin hyviä sieluja. Onnea heille.

Kokouksessa tuotiin monenlaisia ajatuksia julki.

Heräsi ajatus kuurosokeasta puheenjohtajasta. Onkohan kiinnostusta jos järjestettäisiin kokoustekniikan kurssi? Saisimme silloin mahdollisuuden osaltamme puheenjohtajuuteen.

Kokouspaikkana auditorio on ehdottoman hyvä ratkaisu. Voisiko ajatella että pyritään etsimään sellaisen omaava kokouspaikka? Kokous on samalla lomaa arjesta joten laadusta oltiin tälläkin kertaa valmiita maksamaan koska noin paljon oli ihmisiä mukana.

Yhdistyksen asiat kiinnostavat aina. Tietoa on vain

hankala saada. Varsinkin täällä korvessa koska emme tapaa johtokunnan jäseniä tuskin koskaan vuoden aikana.

Voitaisiinko johtokunnan ja toimikuntien päätökset saada Tuntosarveen? Siis kaikki päätökset ei vain valikoituja paloja. Toimintakertomuksesta ja -suunnitelmasta tarkemmin kyseleminen on hankalaa kun ei tunne otsakkeiden sisältöä. Kokousaika loppuu varmasti kesken jos niitä vuosikokouksessa aletaan selvittää.

Kasurisen Hilkalla olisi ollut jotakin sydämellä. Saammeko lukea ne Tuntosarvesta, Hilkka?

Matkakerhosta ei ole kuulunut mitään – miksi?

Haaveksin täällä josko saisimme Itä-Suomesta ihmisiä yhteen, että olisi mahdollisuus joskus tavata epävirallisissa merkeissä.

Kaunista kesää kaikille terv. Pirkko Virtanen

NKL:n liittokokous -85 pidettiin Helsingissä 20.4.

Liittokokouksen tärkeimmät uudet päätökset koskivat henkilövalintoja. Liiton uudeksi puheenjohtajaksi valittiin ilman äänestystä maanviljelijä Arvo Rintaluoma Teuvalta. Arvo Rintaluoma on myös Vaasan läänin

Näkövammaiset ry:n puheenjohtaja. Urpo Kuotola, joka on toiminut puheenjohtajana kaksi vuotta, kieltäytyi asettumasta enää ehdokkaaksi.

Myös hallitukseen tuli melko paljon muutoksia. Erovuoroisista hallituksen jäsenistä valittiin uudelleen Raimo Haapakoski ja Paavo Konttajärvi. Lauri Hellevaara luopui ehdokkuudesta. Äänestyksessä myös Impi Hyttinen jäi uudelleen valitsematta. Sen sijaan uusiksi jäseniksi hallitukseen tulivat Otto Mört, joka on Tampereen Sokeainyhdistyksen puheenjohtaja ja Pentti Kivelä, joka on Näkövammaisten Kulttuuripalvelu ry:n puheenjohtaja. Arvo Rintaluoman vapaaksi jättämälle paikalle hallitukseen yhdeksi vuodeksi valittiin Päijät-Hämeen Näkövammaiset ry:n puheenjohtaja Keijo Miettinen. Hallitukseen tuli siis peräti kolme uutta jäsentä.

Liittokokous hyväksyi liiton toimintakertomuksen vuodelta 1984 ja myönsi tili- ja vastuuvapauden tili-velvollisille. Myös toimintasuunnitelma hyväksyttiin vaikka siitä keskusteltiin aika kauan.

Liittokokous hyväksyi myös Näkövammaisten Keskusliiton suunnitelman olla mukana paikallisradiohankkeessa Turussa. Liitolla on koelupa harjoittaa paikallisradiotoimintaa Turun alueella yhdessä Turun Sanomalehtimiesyhdistys ry:n kanssa. Liittokokousväki vaikutti tyytyväiseltä siihen, että liitto on lähtenyt mukaan paikallisradiotoimintaan.

Liittokokouksen käsiteltävänä oli myös NKL:n sääntömuutosehdotus. Siitä keskusteltiin kauan ja hartaasti, mutta silti uudistus jäi pöydälle. Kiistakysymys

oli se, miten jäsenyhdistykset saavat lähettää edustajia liittokokoukseen.

Alueyhdistysten edustajat halusivat sääntöesitystä tiukemman katon toimialayhdistyksille, koska heidän mielestään samat henkilöt saavat kaksinkertaisen vaikutusmahdollisuuden kuuluessaan sekä alueyhdistykseen että useaan toimialayhdistykseen. Muilta osin sääntöuudistusesitys miellyttää järjestöväkeä.

Sen sijaan kokous hyväksyi Savo-Karjalan Sokeat ry:n esityksen, joka koski näkövammaisyhdistysten liittymistä Näkövammaisten Keskusliittoon. Nyt on voimassa sääntö, jonka mukaan yhdistyksen pitää toimia moitteettomasti vähintään kaksi vuotta ennen kuin se voi hakea Näkövammaisten Keskusliiton jäsenyyttä. Savo-Karjalan esitys, joka hyväksyttiin kokouksessa, poistaa tämän odotusajan sellaisilta yhdistyksiltä, jotka muodostuvat nykyisen alueyhdistyksen jakaantuessa pienempiin osiin. Tällöin ei tarvitse toimia kahta vuotta päästäkseen Näkövammaisten Keskusliiton jäseneksi vaan jäsenyyttä voi hakea heti. Edellytyksenä kuitenkin on, että yhdistys on muodostettu uuden yhdistyksen ja vanhan alueyhdistyksen yhteisellä sopimuksella.

Kuurosokeiden edustajia liittokokouksessa olivat Hilka Hyötylä, Martti Avila, Vilho Sulonen ja Anja Lehtola. Lisäksi heillä oli mukana kolme tulkkia. Kuurosokeiden edustajat tiedustelivat kokouksen aikana mm. pistepuhelimen käyttöön oton aikataulua. Vastauksena kuultiin, että ensimmäinen 30 puhelimen sarja on jo valmistunut ja tulee varmaan pian kuuro-

sokeiden käyttöön. Lisää puhelimia valmistetaan parasta aikaa. Uuden puhelimen nimi on Dialogos. Puhelimella on vieraskielinen nimi siksi, että se on tarkoitettu myös kansainväliseen myyntiin.

Liittokokouksessa kutsuttiin NKL:n kunniapuheenjohtajaksi teollisuusneuvos Pekka Mäkelä, joka oli liiton pitkäaikainen puheenjohtaja ennen Urpo Kuotolan kautta.

Kokoomus vaatii Leppäsen eroa

Kokoomus on vaatinut eduskunnassa työvoimaministeri Urpo Leppästä (Smp) eroamaan. Kokoomus perustelee vaatimustaan sillä, että Kokoomuksen mielestä Leppänen ei ole kyennyt kunnolla hoitamaan työvoimahallintoa. Kokoomus ei tiistaina 23.4. saanut vaatimuksilleen kannatusta muilta eduskuntapuolueilta. Siksi on jo etukäteen varmaa, että eduskunta ei anna epäluottamuslausetta työvoimaministerille eikä hän näin ollen joudu eroamaan.
Helsingin Sanomat 24.4.

Setelirahat uusiksi

Suomen Pankki aikoo uudistaa kaikki Suomen setelirahat ensi vuodesta lähtien. Setelien arvot säilyisivät tiettävästi ennallaan, mutta setelien ulkonäkö muuttuisi. Presidenttien kuvien tilalle on seteleihin kaavailtu kulttuurihenkilöiden kuvia. Seteleihin ikuistettaisiin mm. säveltäjämestari Jean Sibelius, arkkitehti Alvar Aalto ja mahdollisesti juoksija Paavo Nurmi. Setelien uudistamiseen on ryhdytty mm. siksi, että niistä halutaan tehdä entistä vaikeammin väärennettäviä.
Helsingin Sanomat 22.4.

Ilmoitukset

Vierumäen urheiluleirillä on vielä tilaa. Ilmoittaudu pian Suomen Kuurosokeat ry:n toimistoon puh. 90/7704353 Dagi Ahvenainen.

- Urheiluleiri on ajalla 26.-31.5.1985 Vierumäen Urheiluopistolla. Kurssin vetäjänä toimii Carre Salminen. Osallistumismaksu on 200 mk. Matkojen osalta korvataan omaavastuuosuuden, joka on 50 mk, ylimenevä osa.

Jos mahdollista, ota oma tulkki tai oma opas mukaan, ja sovi tulkin kustannuksista ja palkoista sosiaalitoimistosi kanssa.

Urheiluleirin ohjelmassa on mm. patikkaretkiä, vesijumpaa, mahdollisuus tanssin opetteluun ym.

KESÄRETKI ETELÄ-SUOMEEN

- Lapin Näkövammaiset ry järjestää kesäretken Etelä-Suomeen kohteena Turku-Naantali monine nähtävyyksineen sekä tutustumiset eri alueyhdistysten lomakoteihin. Lähtö on ma 8.7.85 Rovaniemeltä linjautolla. Matkan hinta on noin 100-140 mk + majoitus ja ruokailut, mikäli matkalle lähtijöitä on vähintään 50 henkilöä. Lisätietoja matkakohteista ja hinnasta saat Lapin Näkövammaiset ry:n toimistolta puh 960/16641/Anja Maunula.
-

AJANKOHTAISTA

Tampereen kirjastosta kallis monumentti

Tampereelle parhaillaan rakenteilla olevan uuden kirjaston hinnaksi tulee noin 70 miljoonaa markkaa. Rakennus valmistuu ensi vuoden alussa. Uuden kirjastotalon ovat suunnitelleet arkkitehdit Raili ja Reima Pietilä. Talon ulkomuoto kuvaa arkkitehtien mukaan soittimella olevaa metsoa. Rakennuksen kalleutta on perusteltu lukuisilla erikoisratkaisuilla. Pelkästään katon hinnaksi on arvioitu noin seitsemän miljoonaa markkaa. Eräistä alkuperäisistä yksityiskohdista on niiden kalluden vuoksi luovuttu, mutta toisaalta taas esimerkiksi kirjaston kate on vaihdettu halvemmasta huovasta kalliiksi kupariksi. Rikas Tampereen kaupunki on sijoittanut tai sijoittamassa satoja miljoonia markkoja julkisiin rakennuksiin. Uusi Työväenteatteri, Pirkkahalli ja konsetti- ja kokoustalo ovat kaikki tekeillä tai suunnitteilla lähivuosina rakennettaviksi.

Helsingin Sanomat 20.4.

Ryöstäjät kiinni

Helsingissä Tillanderin kultasepäntuotantoyhtiön ryöstön tehneet miehet on pidätetty. Ennen pidätystään miehet tekivät vielä toisenkin ryöstön. Aseilla uhaten he saivat helsinkiläisestä pankista mukaansa lähes 100.000 markkaa.

Pidätetyt miehet ovat neuvostoliiton kansalaisia. He loikkasivat viime vuonna kotiseudultaan Virossa Suomen kautta Ruotsiin, jossa anoivat poliittista turvapaikkaoikeutta. Ruotsin viranomaiset eivät ole vielä päättäneet myöntävätkö he virolaisille turvapaikkaoikeutta. Näin ollen kun miehet todennäköisesti tuomitaan Suomessa ryöstöistä vankeuteen, heidät luovutetaan rangaistuksen kärsittyään joko Ruotsiin tai Neuvostoliittoon.

Poliisi on löytänyt ryöstössä käytetyt aseet, auton ja myös pankista ryöstetyt rahat on saatu takaisin. Sen sijaan kultasepäntuotantoyhtiöstä ryöstetyt noin 1,5 miljoonan markan arvoiset korut ovat edelleen kateissa. Korujen löytymiseen johtavista vihjeistä on luvattu 50.000 markan löytöpalkkio. Jutun yhteydessä on poliisi pidättänyt myös kolme muuta suomessa asuvaa virolaista epäiltynä osallisuudesta ryöstöön.

Helsingin Sanomat 22.4.

OULUN PIIRIN ALUESIHTTEERI

Hilkka Yli-Pietilä on vapaapäivillä 29.4.-3.5.1985. Seuraava toimistopäivä Oulussa on maanantai 6.5.1985 klo 8.00-15.45. Haapajärven toimistopäivä on tiistai 7.5. klo 12.00-15.00, puh. 984/21580.

Henkilökohtaista

Sydämellisesti kiitos merkkipäivän muistamisen johdosta kaikille. Erityisesti rakkaat terveiset Salekarin Kaijalle. Hyvää työn jatkoa Kaijalle, Timolle ja kaikille muillekin.

Terveisin Kerttu Ylimattila